

Liaüt

Número 2 - 2 de juliol de 2002

Llaüt.

Butlletí informatiu de la 22a Escola d'Estiu de les Terres de l'Ebre

Edita: MRP Terres de l'Ebre

Poeta Vicent Garcia, 3 43500 Tortosa - Tel i Fax: 977510557

e-mail: mrpte@tinet.fut.es

web: <http://www.fut.es/~mrpte>

Tiratge: 200 Exemplars

Disseny: Equip Llaüt

Impressió: Repografia CEIP Agustí Barberà Amposta

Amposta 2002

Generalitat de Catalunya

Departament d'Ensenyament

Llaüt - editorial - 2

Les Escoles d'Estiu continuen sent un referent vàlid per al professorat. Les mestres i els mestres, valoren molt positivament la participació i destaquen el bon clima de treball entre el professorat assistent i el professorat formador.

Som conscients que la nostra formació és cabdal per fer realitat el projecte d'escola de qualitat que volem per al nostre país. Any rere any, ens entossudim organitzant i assistint a l'estiu a una escola, canviant el rol de mestres a alumnes. La societat reclama més requeriments i la necessitat de respondre als nous canvis socials, culturals, laborals, de valors.. fa que el paper de la formació permanent sigui cada vegada més rellevant.

El model organitzatiu de formació és un compromís en la participació, en la pluralitat i en la cooperació. La possibilitat que el professorat es pugui reunir lliurement, fent una reflexió sobre la professió, sobre la societat... cercant la millora de l'educació és un fet que enllaça amb l'autèntica tradició pedagògica de la societat catalana.

L'interès que mostrem tots plegats, persones organitzadores i assistents, en realitzar una Escola d'Estiu pròpia, vinculada a les nostres necessitats ha donat un projecte amb continuïtat. Intercanviar experiències, presentar novetats, parlar amb altres companyes i companys, amb tranquil·litat, són moments particulars de l'Escola d'Estiu.

L'Escola d'Estiu de les Terres de l'Ebre, té com a fita la necessitat de continuar amb aquesta línia de treball. Les activitats pròpies de la nostra escola tenen un tarannà propi, que es converteix en la nostra raó de ser. El que demanem és fer conèixer a tothom aquestes consideracions perquè entenguin l'esforç i dedicació que representa el fer una Escola d'Estiu.

Avui, volem agrair-vos, l'assistència i el caliu que doneu amb la vostra presència.

Llibres

GARCÍA, Xavier: *Història i cultura local a Catalunya al segle XX*. Ed. El Mèdol. Col. Fòrum, 25, Tarragona, 2002.

Xavier García és un periodista que viu el pols diari de la vida política i cultural, però és també un corredor de fons, és a dir, un practicant de l'assaig. En aquest llibre, *Història i cultura local a Catalunya al segle XX*, que va guanyar el Premi d' Assaig Rovira i Virgili, 2002, aborda una temàtica que com a professorat ens ha de interessar molt, la història local. Si volem mostrar al nostre alumnat bé hem de conèixer els estudis sobre la seua realitat més immediata.

El llibre està estructurat en quatre parts: Del final de la Renaixença a l'esclat de la República; De la postguerra a l'actualitat; Els centres d'estudis d'història local. Les publicacions; La història local: l'hora de pensar-hi.

Disposa també d'un útil índex onomàstic i les notes, en aquest cas, en comptes d'estar al peu de pagina estan al final del text.

És evident que els estudis locals són imprescindibles per a conèixer la realitat immediata, els protagonistes directes de la història, els estudis locals estan en moltes ocasions en mans de persones que amb la millor de les voluntats no tenen una formació adient, però també hi ha un bon nombre d'estudiosos aglutinats al voltant de centres d'estudis locals que realitzen, en conjunt, interessantíssims estudis, que s'han de tindre molt en compte a l'hora d'analitzar els grans moviments de la història.

La historiografia local compta amb la limitació d'anar dirigida a un públic molt concret, però complementa necessàriament el marc general. *Quan la història es globalitza -sigui a nivell nacional o estatal- sovint s'oblida la vida d'aquests éssers humans, però quan la història es localitza -sense perdre les connexions amb les grans tendències generals-; la vida d'aquests éssers (el que van fer, pensar, crear, etc.) cobra sentit i només llavors es pot dir que entra en la Història (pags.113 i 114).*

Xavier Garcia entra en contacte amb les persones, fa entrevistes, recorre el territori, participa al moviment cultural, social i polític, llegeix amb atenció les novetats en matèria historiogràfica i cultural. Els habitants de les Terres de l'Ebre hem d'estar molt agraïts a la faena divulgadora de la nostra realitat, història, cultura i societat. Divulgació feta en articles i en els seus llibres anteriors, gràcies a la seua preocupació pels protagonistes més propers de la història. És en aquest terreny on el professorat podrà trobar eines per acostar l'alumnat a la seua realitat d'una manera més reflexiva.

Llei de Qualitat (?), el darrer despropòsit en política educativa.

Després de més d'un any de rumors, filtracions interessades, i mitges explicacions ja tenim a les mans el primer esborrany de la Llei de Qualitat. I sota aquest nom ens trobem amb una proposta, encara inconcreta, però prou entenedora, de reestructuració del sistema educatiu, que sumada al que han fet en anys anteriors -decrets d'humanitats i nous mínims educatius- conformen la temuda -o esperada, per alguns -contrareforma.

La paraula qualitat, segrestada des de fa anys per la senyora ministra, i invocada de manera gairebé màgica, és la gran raó, l'excusa per a impulsar una nova ordenació del sistema educatiu.

Aquesta nova ordenació, presentada amb un llenguatge pretesament modern, -societat del coneixement, reptes del segle XXI, qualitat per a tothom, autonomia, eficàcia- no és res més que tornar al model educatiu de principis dels anys setanta: diferents vies formatives i diferents objectius per a l'alumnat. Tot ben amanit amb una colla de receptes que ho són tot menys originals: tornar a les assignatures més clàssiques -paradigmàtica la inclusió del llatí a ESO i el grec a Batxillerat-; repetició de cursos; exàmens finals per cursos i recuperacions de setembre; revàlides a final de batxillerat; nomenament dels directors per l'administració amb més poder disciplinari. En resum academicisme pur i dur, autoritarisme, desconfiança en la feina dels docents i en les possibilitats de l'alumnat, ...tot envoltat per una ferum a antic, a ranci molt ranci.

Però també es parla de reforçar del paper de l'alta inspecció i la revalida serà una prova externa, preparada segurament des del MEC. Tot això, juntament amb els decrets de mínims, signifiquen l'intent de recuperar poder per part del ministeri. Anar tancant el currículum com a instrument de control sobre el que cal ensenyar i reforçar les poques institucions que els hi queden després de culminar el procés de traspàs de competències a les autonomies.

Tot plegat justificat amb retòriques que ens parlen de factors socials difosos, com la desvalorització de l'esforç o amb la manipulació interessada de les lògiques dificultats derivades del que ha estat un evident guany social: l'ampliació de l'ensenyament obligatori fins els setze anys. Els conflictes a les aules i els nivells acadèmics han generat una extensa literatura catastrofista que, convenientment amplificada des del poder, ha anat creant l'estat d'opinió necessari per a justificar els canvis proposats.

I mentre tant, no es feia res de bo per afrontar els problemes que anaven sorgint, derivats més dels canvis socials accelerats que ha sofert la societat espanyola en els darrers anys, que d'un sistema educatiu al que se li anaven restant recursos: la inversió en educació respecte al PIB es avui la mateixa de l'any 91, 4'5% i 4 dècimes menys que la de 1996, primer any triomfal del govern Aznar. I se'n desviaven mes cap el sector privat: som el país de l'OCDE que més diners públics dedica a l'escola privada. Per cert, no prou satisfeta amb la proposta, ja que no garanteix l'ampliació dels concerts i la seva generalització al 'Educació Infantil.

I ja fossin del ministeri o la conselleria, les mesures solien arribar tard i ser més aviat minses i escadusseres per resoldre els problemes derivats de la convivència als centres: pocs recursos, poc personal especialitzat, poca formació, ...però moltes lamentacions per la pèrdua de l'autoritat. Poca cosa per afrontar els nous reptes de l'escola: des de l'educació en valors a la introducció a les aules de les noves tecnologies o la socialització de la nova immigració.

Això sí, s'entretenia a l'opinió pública amb debats estèrils sobre "las humanidades" i s'acusava de localisme provincià a qualsevol iniciativa de formació respectuosa amb les diverses

identitats nacionals que conformen Espanya. Darrerament. s'han fet uns decrets de mínims amb la teoria del "más de lo mismo": més llengua, més matemàtiques, més història d'Espanya, ...més academicisme i s'han anat eliminant tota l'optativitat que permetia als docents anar dissenyant per a cada alumne el seu propi itinerari formatiu i als nois i noies triar, en un bon exercici democràtic i de reflexió. Però els governs es malfien de tot i tan l'alumnat com el professorat estan sota sospita: els uns no saben oferir (no fem més que sentir que els instituts només oferíem crèdits variables de macramé i de balls de saló,... ai las! la de coses que es poden aprendre ballant) i els altres no saben triar (són ganduls i irresponsables, sempre s'equivocaran) i ja vindran, la conselleria amb les seves instruccions de principi de curs i el ministeri amb els seus decrets, a dir-nos tot el que hem de fer!

S'ha demonitzat la paraula diversitat, confós la paraula comprensivitat i acusat de pedagogisme a qualsevol que, amb sentit comú, defensés que qui ensenya ha de saber alguna cosa de l'art d'ensenyar, es dir de Pedagogia.

S'han anat publicant informes amb interpretacions segades per fer-nos creure que la ignorància regnava arreu, i que estem a la cua en qualsevol tipus de coneixement, ja sigui científic o literari i, sobretot, que fem moltes faltes d'ortografia, ...finalment van acabar amb la selectivitat, ...per a ressuscitar la revàlida!.

I ara ja tenim la situació prou madura per aplicar la solució que tenien preparada feia temps: Itineraris a l'ensenyament secundari, diferents vies formatives segons el rendiment acadèmic i les suposades capacitats i necessitats de l'alumnat. La gran mentida ha culminat. Cal separar la mainada ben aviat, no fos que pensessin en la igualtat, aquest valor caduc, propi de progrés somiatruites. Per poder avançar cap el seu model de societat, la dels triomfadors, la de les elits. La dels que sobresurten per damunt dels altres sent els primers de la promoció. Per aconseguir-ho, però cal un mecanisme segregador potent que ho permeti: cal apartar del sistema, o fer-los-hi un racó en cas de que es portin bé, a aquells que han accedit darrerament al que, fins no fa molt era el sancto sanctorum privilegiat d'uns pocs: l'ensenyament mitjà. Cal fer uns itineraris que ubiquen a cadascun en el lloc que li toca: els que han de treballar que es vagin preparant des de ben petits. Abans àdhuc, ja hem separat els que han d'anar a omplir les llistes de l'atur i el treball precari o mal remunerat: els que tinguin un retard evident o no dominin la llengua ja podran anar (als 12 anys!) a un "itinerari de reforç". Cal que tothom aprengui ben aviat quin serà el seu lloc a la vida. Això sí, sempre tindran l'esperança que dona jugar a la loteria i anar a la recerca de la seva "Operación Triunfo" particular, mentre en el dia a dia és consolidada el fracàs social.

El projecte esta mancat d'una avaluació rigorosa, d'un diagnòstic de la situació i d'una previsió del resultat que tindria la seva aplicació en l'organització dels centres, en les plantilles de professorat, ...és que tot és gratis. Ni un sol paràgraf per parlar del finançament: no es preveu cap pressupost addicional i no sé si continuarem fent baixar la despesa educativa.

Si finalment ho hem d'aplicar només s'agreuaran els problemes existents, i en sorgiran de nous especialment a l'ensenyament públic, ja que tot el projecte sembla dissenyat per aconseguir una escola pública marginal i subsidiària de la privada (la privada tindrà tots ells itineraris o només els de "qualitat"?).

Si tot va endavant, un sistema educatiu segregador i selectiu contribuirà com mai al trencament de la cohesió social, un trist destí després d'anys d'esforços per a millorar, per a donar més i millor educació a tothom.

Quin disbarat, tot plegat!

Articles per llegir i guardar

ADRECES BÀSIQUES PER A DOCENTS I PAUTES A FORMADORS: KIT DE SU PERVIVÈNCIA

Per Ramon Barlam Aspachs (I-EARN-Pangea)

L'experiència d'uns quants anys dedicats a la formació de docents en Tecnologies de la Informació i de la Comunicació m'han fet adonar que sovint no tenim en compte l'alt percentatge de docents que, en inscriure's per primera vegada als nostres cursos s'enfronten a un món desconegut que els produeix certa angoixa. Aquest fet els suposa un esforç considerable i això s'ha de tenir present a l'hora de plantejar les activitats de formació i distribuir les sessions en el temps. Cal tenir molta cura amb la utilització del llenguatge i la metodologia (no oblidar mai que anem a formar docents, no tècnics) i, sobretot, amb uns continguts en els que la dedicació i l'esforç esmerçat comportin un retorn d'aplicació directa immediat així com també positiu de resultats: han de poder comprovar el més aviat possible la utilitat de l'eina, i que ells també són capaços de treure'n rendiment. Facilitant-los l'adquisició d'habilitats, de metodologies i de la mentalitat necessària pròpies de la Societat del Coneixement Compartit, els animarà a continuar el seu procés de formació i això, evidentment, repercutirà positivament en la millora de la qualitat de l'ensenyament.

Una de les grans errades en aquest complex procés de formació és la de voler transmetre un excessiu gruix de coneixements. Cal preveure una formació a mitjà termini, destriant curosament els continguts i, sobretot, no deixar la pràctica per a casa. La saturació que se'n deriva, per exemple, es tradueix en el fet de colgar constantment els assistents amb adreces web. Fins i tot, els facilitem extensíssims llistats de webs que en comptades ocasions utilitzaran.

Aquest article va adreçat, d'una banda, als formadors que han de conduir mestres i professors pels camins de la Societat del Coneixement Compartit. Però, sobretot, a aquelles persones que desitgen inscriure's a cursos relacionats amb la telemàtica educativa i que necessiten conèixer un seguit d'adreces bàsiques imprescindibles (no per a col·leccionar-les sinó per a treure'n profit). El que aquí presento és un kit (evidentment subjectiu i, per tant, discutible), que barreja adreces web amb capacitats que a parer meu caldria potenciar, per tal de facilitar el procés de formació dels docents basat en els paràmetres anteriorment descrits.

No és l'objectiu d'aquest article parlar de correu electrònic ni de com moure's per internet, ja que ambdues qüestions estan àmpliament contemplades i cobertes en els diferents cursos de formació que tant des de la XTEC com d'altres institucions s'ofereixen.

- **Qüestió prèvia: Coneixement bàsic d'un tractament de textos:** Qualsevol persona que vulgui inscriure's en un curs relacionat amb internet hauria de tenir, necessàriament, un domini bàsic d'un tractament de textos (*MS Word*): ésser capaç de crear un document, desar-lo, recuperar-lo, canviar de font i de mida ... i també caldria saber inserir una imatge. Aquesta habilitat el permetrà poder treure profit del tutorial *captura d'imatges a internet per a ser utilitzades amb el MS Word*, que trobareu a http://ralf.nexen.net/nuke/ftp/captura_imatges.doc
- **Entendre els fonaments i l'evolució de la societat del coneixement compartit.** Alfons Cornella ha estat una de les persones d'aquest país que millor ha entès i ha sabut explicar els fonaments del nou moment històric. Alguns dels seus mèrits ha estat el mateix concepte d'infonomia, que ha definit com a l'economia i gestió del coneixement, així com l'entorn web que porta el mateix nom. Actualment és un espai bàsic, concorregut per professionals de diferents sectors, per tal d'estar ben informat sobre el tema. <http://www.infonomia.com/>

Tampoc podem oblidar *Vilaweb* <http://vilaweb.com/> el primer portal educatiu en català, la pionera iniciativa d'en Vicent Partal. Imprescindible pel conèixer l'evolució de les TIC al nostre país.

- **Estar informat sobre qüestions educatives relacionades amb la Societat del Coneixement Compartit i les TIC.** L'entorn web Cursos i Recursos, impulsat per l'ICE de la Universitat Autònoma de Barcelona i coordinat pel Toni Vidal, és un bon punt de trobada per a aquelles persones que desitgen estar una mica al dia de novetats, adreces, articles, tutorials, etc. relacionats amb l'educació i la docència. Actualment és un dels entorns web de caràcter obert, participatiu i amb més projecció del nostre País. El trobareu a <http://ralf.nexen.net/nuke/>
Una altra opció (complementària) és acudir a la primera revista sobre educació i TIC que s'ha publicat directament en format digital. Estem parlant de *Quaderns Digitals*: <http://www.quadernsdigitals.net/>
- **Habilitat i destreses per a trobar la informació que busquem: Coneixement i domini bàsic dels Cercadors.** Saber buscar a internet és l'habilitat (en majúscules) que tot docent hauria de tenir i que a partir d'exercicis adients, hauria de saber transmetre als seus alumnes. Hores d'ara (en el moment d'escriure aquest article), el cercador més ràpid, efectiu i senzill de fer funcionar és *Google* <http://www.google.com> que gràcies a la perseverància de molt internautes des de l'any 2001 el podreu configurar en la nostra llengua. Com que l'oferta de cercadors és molt nombrosa i variada, el millor consell que puc donar a les persones que busquen cercadors territorials o molt especialitzats és adreçar-los a *Buscopio* <http://www.buscopio.com> Allà hi trobareu, en castellà, una àmplia i ordenada oferta.
- **Aprendre a treballar en xarxa a través de projectes telemàtics col·laboratius.** IEARN (Xarxa Internacional d'Educació i Recursos) és, actualment, la millor oferta per tal de treballar en aquesta tipologia de projectes. Des de la seva fundació a principi dels anys 90 el capítol català d'aquesta xarxa ha estat molt activa, impulsant formació i ofertant projectes telemàtics d'abast internacional (Anys internacionals de la Família, la Tolerància... projecte Bongoh, Expedició a l'Antàrtida, Everest 2000, GEMS...). IEARN Pangea impulsa i dona suport a la creació de xarxes educatives a nivell local o comarcal: LaceNet, *M@pnet*... A <http://www.pangea.org/iearn>
D'altra banda, des de la *Global schoolhouse* <http://www.asn.org> se'ns ofereix un registre internacional de projectes telemàtics que cal tenir present tant a l'hora de buscar quina oferta encaixa millor amb els nostres objectius o bé a l'hora de promocionar internacionalment una pro posta pròpia. Cal que busqueu l'apartat *Internet Projects Registry*.
- **Saber localitzar imatges i aprofitar-les per a material didàctic.** ¿Qui no s'ha fet un bon tip de buscar en hemeroteques, llibres, atles, contes, etc. per buscar aquella imatge que volem inserir en un dossier, examen, fitxa...? Ara internet ens ho posa molt fàcil facilitant-nos l'accés a cercadors especialitzats en imatges i fotografies. *Coloring Sheet*, a. <http://Www.ivyioy.com/cgi-bin/coloring.cgi> ens permetrà localitzar imatges per a pintar que amb un simple clic de ratolí (botó dret) podrem desar i posteriorment incorporar a les nostres creacions. Tampoc perdeu de vista la versió en castellà de *Gograph* <http://es.gograph.com>, que ens facilitarà la cerca de fotografies, imatges en moviment (gif animats)...
- **Aprendre a localitzar programari per a alumnes i per a docents.** A la xarxa hi ha programes de gran utilitat per a totes les edats i àrees curriculars. Els grans desconeguts, però, són els programes pensats per a professors. Us convido a entrar al web de *Tukíds*, el filial educatiu del popular *Tucows*. Com el seu nom indica, cada programa o

aplicació està valorat de 1 a 5 vaques, en funció del criteri dels administradors del web. A <http://tukids.tucows.com>

- **Traduir informació (web) de l'anglès i altres idiomes al castellà.** Com sabeu, la majoria de la informació present a internet, i la llengua internacional més utilitzada per a les comunicacions és l'anglès. Aquesta és una de les barreres principals amb les que ens trobem a l'hora d'acostar les tecnologies a bona part de la població docent, la majoria de la qual havia estudiat com a tercer Idioma el francès. Els traductors són unes eines que encara s'han de perfeccionar moltíssim però que poden facilitar-nos la comprensió d'un text. D'altra banda, un bon exercici de llengua per als alumnes consisteix en fer-los traduir una pagina de l'anglès al castellà i arreglar-lo (ja que com se'ns retorna és impresentable). A <http://world.altavista.com> trobareu un dels més populars, que pot servir-nos també com a diccionari angles català i com a traductor de textos curts, a banda de la seva aplicació principal, que consisteix en traduir pàgines web senceres respectant el format (amb imatges, etc.).
- **Capturar una web en un CD o en qualsevol altre suport (disc dur, disquet...).** Mentre esperem que Les operadores i els polítics es posin d'acord (i trobin els diners necessaris) sobre quin sistema (XDSI, cable, ADSL. ...) en acabaran imposant per tal de millorar la pèssima connexió existent i fer-la assequible al conjunt de la societat (cosa que molts no ens acabem de creure) hem de buscar solucions alternatives. Podem evitar molts maldecaps i sorpreses capturant tot un entorn web per tal d'assegurar-nos que aquell dia la velocitat de la xarxa no impedirà la normal evolució de la sessió de treball amb alumnes. Es tracta d'un programari específic que ha evolucionat des dels primers sistemes (recordo Secret Agent, per exemple), que teníem moltes mancances i limitacions. Des del web de Softcatala, el principal lloc a la xarxa amb programes en la nostra llengua, podem obtenir Webcopier, que entre les moltes possibilitats que ens ofereix hi ha la de possibilitar la captura de fitxers en àrees restringides (intranets), des d'on òbviament només accedirem si coneixem l'identificador i el codi de pas. A <http://www.softcatala.org/proa84.htm>
- **Vacunar-nos contra els virus.** Tot i prendre les màximes precaucions, tothom està exposat a les plagues de virus que circulen per Internet I que, malgrat les precaucions, tothom està exposat a. infectar-se. *InoculatelT Virus Information Center, de Computer Assodates*, a <http://ca.com/virusinfo/> és un lloc de visita obligada per tal d'accedir a informació actualitzada aquest món dels virus. Accedint directament *t!* la següent adreça podreu instal·lar-vos un Antivirus molt efectiu amb un alt grau d'eficàcia, ja que tot sovint un missatge a la pantalla us demana si en voleu una actualització a la pantalla (haureu d'estar connectats a internet). Directament a <http://support.cai.com/Download/virussig.html>

I la nostra adreça és: <http://www.fut.es/~mrpte>

Àngela Buj Alfara i el seu llibre:
Lèxic del Montsià, Estudi geolingüístic I.
Va ser el vermut del dilluns, 1 de juliol

86. Ex-libris Xavier Garcia [200]

Xavier Garcia, periodista de Vilanova, fa molts anys que visita les Terres de l'Ebre. D'infant de la mà de son pare, després per pròpia iniciativa; i les coneix i les estima i se n'ompli la boca parlant-ne i s'hi mulla. Aquest ex-libris presenta el riu com una gran ferida, com una gran cicatriu.

Vermut amb...

Novetat Editorial:
Joan Josep Rovira Climent
Cantadors del Delta: Teixidor, Lo Noro, Caragol